

บทความวิจัย

ความต้องการการศึกษาต่อทางการพยาบาลของ พยาบาลวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร*

The Need for Further Education in Nursing among Registered Nurses in Bangkok Metropolitan

รัตนา จารุวรรณ (Ratana Charuwanno)** พิรณันท์ วิศาลสกุลวงศ์ (Peeranan Wisanskoonwong)**
 จารุภา วงศ์ช่างหล่อ (Jarupa Wongchanglor)*** จันทรรัตน์ วงศ์อารีสวัสดิ์ (Chantarat Wongareesawat)***
 นุศ ทิพย์แสนคำ (Noot Tipsancam)*** ยูพา วงศ์รสไทร (Yupha Wongrostrai)***
 พวงผกา กรีทอง (Phaungphaka Kreetong)** เบญจมาศ ตระกูลงามเด่น (Benchamas Trakolngamden)***

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงบรรยายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการศึกษาต่อทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดภาครัฐ 26 แห่งและภาคเอกชน 13 แห่ง รวม 39 แห่ง สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนประชากร เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.75-1.00 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอห์นเท่ากับ .79 เก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถาม 1,200 ฉบับทางไปรษณีย์ ได้รับการตอบกลับ 709 ฉบับ (ร้อยละ 59) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1. พยาบาลวิชาชีพต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโทสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุมากที่สุด (ร้อยละ 25) โดยด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ต้องการเรียนแผน ก คือ ทำวิทยานิพนธ์ (ร้อยละ 61.60) วันเสาร์และอาทิตย์ในเวลาปกติ (ร้อยละ 52.60) เรียนต่อเนื่องจนจบหลักสูตร (ร้อยละ 72.50) และใช้ภาษาไทยในการเรียน (ร้อยละ 64.90) ด้านเหตุผลที่ต้องการศึกษา คือ เพิ่มความรู้และประสบการณ์ (ร้อยละ 85.50) และเพิ่มวุฒิการศึกษา (ร้อยละ 54.70) ด้านแรงจูงใจต่อสถาบันที่เลือกศึกษา คือ มีหลักสูตรเป็นที่นิยมและเป็นประโยชน์

* ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

*** อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

ต่องานปัจจุบัน/อนาคต (ร้อยละ 92.90) และสะดวกในการเดินทาง (ร้อยละ 58.50) ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ส่วนใหญ่ให้ทุนสนับสนุน (ร้อยละ 50.80) และให้ใช้วันลาและรับเงินเดือน (ร้อยละ 79.30) และด้านสมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบ คือ การปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง (ร้อยละ 79.40) การวิจัยและนำผลวิจัยไปใช้ (ร้อยละ 78.70) และการให้คำปรึกษา (ร้อยละ 67.60)

2. พยาบาลวิชาชีพต้องการอบรมหลักสูตรเฉพาะทางสาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติมากที่สุด (ร้อยละ 31.50) รองลงมา คือ สาขาการพยาบาลผู้สูงอายุ (ร้อยละ 29.60) โดยด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ต้องการอบรม 16-18 สัปดาห์ (ร้อยละ 94.10) วันจันทร์ถึงศุกร์ ในเวลาราชการ (ร้อยละ 54.70) อบรมต่อเนื่องจนจบหลักสูตร (ร้อยละ 81.50) และใช้ภาษาไทยในการอบรม (ร้อยละ 59.10) ด้านเหตุผลที่ต้องการอบรม คือ เพิ่มความรู้และประสบการณ์ (ร้อยละ 80.80) และเพิ่มความก้าวหน้าในวิชาชีพ/การทำงาน (ร้อยละ 63) ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ส่วนใหญ่ให้ทุนสนับสนุน (ร้อยละ 58.10) และด้านสมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบ คือ การปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง (ร้อยละ 84.20) การให้คำปรึกษา (ร้อยละ 69.20) และการทำวิจัยและนำผลวิจัยไปใช้ (ร้อยละ 60.20)

ผลการวิจัยครั้งนี้ช่วยให้คณะผู้วิจัยสามารถวางแผนจัดทำหลักสูตรใหม่ 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ และหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพให้พร้อมรับปัญหาสุขภาพของคนเมือง อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของพยาบาลวิชาชีพ วิชาชีพพยาบาล และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่และผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ : ความต้องการการศึกษาต่อ พยาบาลวิชาชีพ หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางปริญญาโท

Abstract

This descriptive research aims to investigate the need of registered nurses in Bangkok to further their study in the field of nursing. The sampling group, which consisted of registered nurses working in 39 public and private hospitals, was selected through stratified random samplings in proportion to the population. The questionnaires (IOC = 0.75-1.00, Cronbach's alpha coefficients = .79) were mailed out to 1,200 eligible subjects, 709 of which (59%) returned the completed questionnaires. The data were analyzed using frequency count and percentage. The findings are as follows:

1. Twenty-five percent of the respondents said they wished to study for their Master's degree in adult and gerontological nursing. In terms of program organization, most of them (61.6%) preferred Plan A, which involves completing a Master's thesis during the course of their study. 52.6% stated that classes should be on weekends during normal working hours, while 72.5% preferred a continuing program of study, with Thai as the language of instruction (64.9%). As regards the reasons to further their study, 85.5% of the respondents stated that they wanted to enhance their knowledge and experience, while 54.7% noted that the study would help raise their own educational level. As for the motivation behind the selection of a particular institution, 92.9% cited the popularity of the nursing program and perceived benefits to their current job, and 58.5% the ease of commute. In terms of support from their agency, most agencies provide funding for the study (50.8%), and 79.3% are likely to allow leave of absence with pay. Upon the completion of their study, the respondents hoped to acquire competence in advanced nursing practice (79.4%), research and application of research findings (78.7%), and counseling (67.8%).

2. Most of the registered nurses surveyed wished to attend a specialized training in the field of nurse practitioner (31.5%), followed by gerontological nursing (29.6%). In terms of program organization, the majority of the respondents expressed their preference for a 16-to-18 week course (94.1%) during the weekdays (54.7%) and in the form of continuing education (81.5%), with Thai as the medium of instruction (59.1%). The reasons for attending such a course are to enhance their knowledge and experience (80.8%) and to support the advancement of their career (63.0%). 58.1% of the respondents noted that their agency would provide funding. Upon the completion of their study, the respondents hoped to gain competence in advanced nursing practice (84.2%), counseling (69.2%), and research and application of research findings (60.2%).

The findings from this study were useful for the development of 2 new curricula: Master of Nursing Science in Adult and Gerontological Nursing, and Program of Nursing Specialty in Gerontological Nurse Practitioner. These programs aim to enhance competences in registered nurses and prepare them

to deal with healthcare problems in urbanized areas. This will ultimately lead to the achievement of sustainable development goals for professional nurses and the nursing profession, as well as a higher quality of life for adults and senior citizens in Bangkok.

Keywords : Further education need, Registered nurses, Program of Nursing Specialty, Master's degree

บทนำ

การศึกษาทางการแพทย์ของประเทศไทย มีระบบคล้ายกับของสหรัฐอเมริกา เริ่มขึ้นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2439 ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ ของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชชนนี ณ โรงพยาบาลศิริราช ให้ชื่อว่า “โรงเรียนหญิง แพทย์ผดุงครรภ์และการพยาบาลไข้” ปี พ.ศ. 2499 มีหลักสูตรปริญญาตรีครั้งแรกที่ โรงเรียน การพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ศิริราช) มหาวิทยาลัยมหิดล ปี พ.ศ. 2516 มีหลักสูตร ปริญญาโททางการแพทย์บาลศาสตร์ครั้งแรกที่ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 มีหลักสูตรปริญญาเอก ทางทางการแพทย์ครั้งแรกโดยความร่วมมือ ระหว่างคณะพยาบาลศาสตร์ 3 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (Kunaviktikul, 2006; Liu, Rodcumdee, Jiang, & Sha, 2015) เห็นได้ว่าการศึกษามีสำคัญต่อการพัฒนาทั้ง พยาบาลวิชาชีพและวิชาชีพพยาบาล การส่งเสริม ให้พยาบาลวิชาชีพศึกษาต่อในสาขาที่เหมาะสม กับความต้องการขององค์กร นอกจากจะยก

ระดับวิชาชีพพยาบาลให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ของสหสาขาวิชาชีพและสังคมแล้วยังเป็นการ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร (ขงยาลักษณ์ สิริภักดีกาญจน์ และเบญจมาศ บุญรับพ่าย, 2557)

บันไดความก้าวหน้าในการศึกษาต่อของ พยาบาลวิชาชีพแยกตามประสบการณ์การ ปฏิบัติงาน 5 ขั้น คือ 1) ประสบการณ์ 0-2 ปี ควรได้รับการปฐมนิเทศและเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) ประสบการณ์ 2-5 ปี ควรได้รับการอบรม การพยาบาลเฉพาะทางหรือประชุมวิชาการเพื่อ พัฒนาความก้าวหน้าระดับต้น 3) ประสบการณ์ 5-7 ปี ควรได้รับการอบรมเฉพาะทางด้าน การบริหารการพยาบาลหรือการบริหารงาน ทั่วไป เพื่อพัฒนาความสามารถเฉพาะทาง 4) ประสบการณ์ 7-10 ปี ควรได้รับการศึกษา ต่อระดับปริญญาโททางการแพทย์เพื่อพัฒนา เป็นระดับผู้ชำนาญการ และ 5) ประสบการณ์ มากกว่า 10 ปี ควรได้รับการอบรมเพื่อเตรียม เข้าสู่ระดับบริหาร (ขงยาลักษณ์ สิริภักดีกาญจน์ และเบญจมาศ บุญรับพ่าย, 2557; Banner, 1982)

การศึกษาต่อหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาศาสาตร์หรือการอบรมการพยาบาลเฉพาะทางเป็นการสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาลให้พยาบาลวิชาชีพที่ให้บริการโดยตรงแก่ผู้ใช้บริการอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นการพัฒนาสมรรถนะเฉพาะทาง 2 ด้าน คือ 1) ด้านคลินิก เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาซับซ้อน การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ การจัดการข้อมูลทางสุขภาพของผู้ป่วย รวมถึงมีทักษะพิเศษในการพยาบาลผู้ป่วยกลุ่มเฉพาะโรค และ 2) ด้านการจัดการทางการพยาบาล เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการ มีภาวะผู้นำ เป็นผู้จัดการคุณภาพ และสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาล รวมถึงการตัดสินใจทางจริยธรรม (สภาการพยาบาล, 2552)

การศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโทสาขาศาสาตร์ เป็นการพัฒนาพยาบาลวิชาชีพให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 9 ประการ คือ 1) มีคุณธรรมจริยธรรม 2) รอบรู้ลึกซึ้งในศาสตร์ทางการพยาบาล 3) บูรณาการศาสตร์ทางการพยาบาล ศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และหลักฐานเชิงประจักษ์ในการปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ 4) พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 5) มีภาวะผู้นำในการบริหารจัดการ 6) ทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาล 7) คิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์เป็นระบบในการแก้ปัญหาการพยาบาลที่ซับซ้อน 8) ทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพผู้ใช้บริการ และ 9) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

การสื่อสาร และการจัดการสารสนเทศเพื่อการวิจัยและปรับปรุงคุณภาพการพยาบาล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

คณะพยาบาลศาสตร์ถือการุณย์เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพียงแห่งเดียวในกำกับกรุงเทพมหานครที่จัดการศึกษาสาขาศาสาตร์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 ระยะแรกเป็นวิทยาลัยพยาบาลถือการุณย์มีการจัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร ต่อมาพัฒนาเป็นหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตโดยสมทบกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) ในปีพ.ศ. 2531 และเปลี่ยนไปสมทบกับมหาวิทยาลัยมหิดล ในปี พ.ศ. 2536 จากนั้นพัฒนาเป็นคณะพยาบาลศาสตร์ถือการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ในปี พ.ศ. 2556 มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราชเริ่มประสาทปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิตครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2559 ปัจจุบันมีผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว 60 รุ่น รวมทั้งหมด 7,156 คน (ฝ่ายบริการทางการศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ถือการุณย์, 2561) เมื่อความก้าวหน้าทางอุดมศึกษาเจริญมากขึ้น คณะฯ ต้องการสร้างหลักสูตรปริญญาโทและหลักสูตรเฉพาะทางสาขาศาสาตร์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สังคม และประเด็นยุทธศาสตร์ของคณะฯ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2559-2563) รวมทั้งแผนพัฒนามหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2560-2569) ที่มุ่งพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขและพยาบาลวิชาชีพให้มีศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของสถานบริการสุขภาพของกรุงเทพมหานคร จึงจำเป็น

ต้องศึกษาความต้องการการศึกษาต่อทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยไปจัดทำหลักสูตรใหม่ที่สามารถพัฒนาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพให้พร้อมรับปัญหาสุขภาพของคนเมือง อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของพยาบาลวิชาชีพ วิชาชีพพยาบาล และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพชีวิตของคนเมืองที่ใช้บริการในสถานบริการสุขภาพของกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการการศึกษาต่อทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยมีคำถามการวิจัย คือ ความต้องการการศึกษาต่อทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร

ประชากร

พยาบาลวิชาชีพจากโรงพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร 138 แห่ง จำนวน 23,680 คน แบ่งเป็นสังกัดภาครัฐ 40 แห่ง จำนวน 15,769 คน และภาคเอกชน 98 แห่ง จำนวน 7,911 คน (สำนัคนโยบายและยุทธศาสตร์, 2557) ขอบเขตการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโทสาขาพยาบาลศาสตร์ และหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาพยาบาลศาสตร์ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน

กลุ่มตัวอย่าง

พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานประจำ โดยมีเกณฑ์คัดเข้า คือ 1) ปฏิบัติงานในปัจจุบัน 2) สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้ดี และ 3) ยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย ส่วนเกณฑ์คัดออกและการหยุด การวิจัย คือ 1) ไม่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย และ 2) ตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน คำนวณตามสูตรของ Cochran (1963) โดยคิดอัตราการตอบกลับร้อยละ 35 (Hager, Wilson, Pollak, & Rooney, 2003) เพื่อป้องกันการตอบกลับแบบสอบถามไม่ครบจำนวน ได้จำนวน 1,200 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนของประชากร (proportional stratified random sampling) (สำนัคนโยบายและวิชาการสถิติ สำนังานสถิติแห่งชาติ, ม.ป.ป.) จากโรงพยาบาลขนาดกลางขึ้นไป (มากกว่า 100 เตียง) (แคทลียา เซียนาค, 2552) รวม 39 แห่ง สังกัดภาครัฐ 26 แห่งและภาคเอกชน 13 แห่ง จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ กลุ่มตัวอย่างตอบกลับสมบูรณ์จำนวน 709 คน (ร้อยละ 59)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความต้องการการศึกษาต่อทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ สร้างขึ้นโดยคณะผู้วิจัย ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ สถานะภาพสมรส อายุ การศึกษา ประสบการณ์ รายได้ ความตั้งใจจะศึกษาต่อ และหน่วยงานที่ปฏิบัติ 2) แบบสอบถามความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโทสาขาพยาบาลศาสตร์ ประกอบด้วย ข้อคำถามแบบตัวเลือก จำนวน 12 ข้อ และ

3) แบบสอบถามความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาพยาบาลศาสตร์ ประกอบด้วยข้อคำถามแบบตัวเลือกจำนวน 8 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามความต้องการการศึกษาต่อทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพยาบาลและการวิจัย พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลเฉพาะทาง และผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารหลักสูตรปริญญาโท ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.75-1.00 หาความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (try out) กับพยาบาลวิชาชีพที่มีลักษณะคล้ายคลึงกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ .79

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

คณะผู้วิจัยตระหนักถึงหลักจริยธรรมในการวิจัยและสิทธิส่วนบุคคลของผู้ร่วมวิจัย โดยนำเสนอโครงการวิจัยแก่คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ได้รับการรับรอง เลขที่ KFN-IRB2016-02 ก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยชี้แจงกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ 1) วัตถุประสงค์การวิจัย 2) การเก็บ

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเป็นความลับโดยนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม และ 3) การยุติการเข้าร่วมโครงการวิจัย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างสามารถทำได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลใดๆ ต่อการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2559 หลังผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการวิจัยในคน คณะผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ 1) ประสานงานเพื่อขออนุญาตผู้บริหารทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการเก็บข้อมูลในโรงพยาบาลทุกแห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2) ส่งแบบสอบถามเอกสารชี้แจงวัตถุประสงค์และใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย พร้อมซองติดแสตมป์ จำนวน 1,200 ฉบับไปยังฝ่ายการพยาบาลของแต่ละโรงพยาบาลเพื่อขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม และ 3) ติดตามการตอบกลับ ได้รับแบบสอบถามที่เสร็จกลับมา จำนวน 709 ฉบับ (ร้อยละ 59) แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ และความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาพยาบาลศาสตร์ โดยหาค่าการแจกแจงความถี่ และร้อยละ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย**ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพ**

กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดภาครัฐและภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 709 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 96.30 เพศชาย ร้อยละ 3.70 ส่วนใหญ่สถานภาพสมรสโสด ร้อยละ 57.10 รองลงมา คือ สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 38.50 อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 20-30 ปี ร้อยละ 35.70 รองลงมา คือ 31-40 ปี ร้อยละ 29.20 ประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1-10 ปี ร้อยละ 45.60 รองลงมา คือ 11-20 ปี

ร้อยละ 25.20 การวางแผนศึกษาต่อปริญญาโท ส่วนใหญ่วางแผนศึกษาต่อภายใน 3 ปี ร้อยละ 32.70 รองลงมา คือ ภายใน 2 ปี ร้อยละ 26.20

ส่วนที่ 2 ความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโทสาขาพยาบาลศาสตร์

ความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโทสาขาพยาบาลศาสตร์ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดภาครัฐและภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโทสาขาพยาบาลศาสตร์

ความต้องการการศึกษาต่อ ระดับปริญญาโท	จำนวน	ร้อยละ	ความต้องการการศึกษาต่อ ระดับปริญญาโท	จำนวน	ร้อยละ
1. สาขาที่ต้องการศึกษา			3. เหตุผลที่ต้องการศึกษาต่อ		
- การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ	177	25.00	- เพิ่มความรู้และประสบการณ์	606	85.50
- การบริหารการพยาบาล	123	17.30	- เพิ่มวุฒิการศึกษา	388	54.70
- การพยาบาลเวชปฏิบัติ	101	14.20	- เลื่อนขั้นเงินเดือน/เลื่อนตำแหน่ง	204	28.70
- การพยาบาลผู้ใหญ่	80	11.30	- เปลี่ยนตำแหน่งงาน	112	15.80
- การพยาบาลผู้สูงอายุ	66	9.40	- เป็นความต้องการของหน่วยงาน	56	7.90
- การพยาบาลเด็ก	57	8.10	- ต้องการงานเป็นอาจารย์พยาบาล	51	7.20
- การพยาบาลจิตเวชศาสตร์	45	6.30	4. แรงจูงใจต่อสถาบันที่เลือกศึกษาต่อ		
- การพยาบาลผดุงครรภ์	32	4.50	- มีหลักสูตรเป็นที่นิยมและเป็นประโยชน์ต่องานปัจจุบัน/อนาคต	659	92.90
- การพยาบาลควบคุมการติดเชื้อ	28	3.90	- สะดวกในการเดินทาง	415	58.50
2. การจัดการเรียนการสอน			- เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงและคุณภาพ	365	51.50
2.1 แผนการศึกษา			- ค่าเรียนตลอดหลักสูตรสมเหตุสมผล	319	45.00
- แผน ก (วิทยานิพนธ์)	437	61.60	- มีอาจารย์ที่มีคุณภาพ	289	40.80
- แผน ข (สารนิพนธ์)	272	38.40	- พร้อมด้านสถานที่และเทคโนโลยีสารสนเทศ	255	36.00

ความต้องการการศึกษาต่อ ระดับปริญญาโท	จำนวน	ร้อยละ	ความต้องการการศึกษาต่อ ระดับปริญญาโท	จำนวน	ร้อยละ
2.2 เวลาที่จัดการเรียนการสอน			- เป็นสถาบันที่เคยจบการศึกษา	143	20.20
- วันเสาร์และอาทิตย์ (เวลาปกติ)	373	52.60	5. การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด		
- วันจันทร์ถึงศุกร์ (เวลาราชการ)	258	36.40	5.1 การให้ทุนสนับสนุน		
- วันจันทร์ถึงศุกร์ (นอกเวลาราชการ)	78	11.00	- ให้ทุน	360	50.80
2.3 ลักษณะการจัดการเรียนการสอน			- ไม่แน่ใจ	331	46.70
- จัดการเรียนต่อเนื่องจนจบหลักสูตร	514	72.50	- ไม่ให้ทุน	18	2.50
- จัดการเรียนการสอนแบบโมดูล	195	27.50	5.2 รูปแบบการลาศึกษา		
2.4 ภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน			- ใช้วันลาและรับเงินเดือน	562	79.30
- ภาษาไทย	460	64.90	- ไม่ใช้วันลา	88	12.40
- สองภาษา ไทย-อังกฤษ	225	31.90	- ใช้วันลาแต่ไม่รับเงินเดือน	36	5.10
- ภาษาอังกฤษ	24	3.20	- ลาออก	23	3.20
2.5 วิธีการคัดเลือกเข้าศึกษา			6. สมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบการศึกษา		
- การสัมภาษณ์	374	52.80	- การปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง	563	79.40
- การสอบวัดความรู้	335	47.20	- การวิจัยและนำผลวิจัยไปใช้	558	78.70
			- การให้คำปรึกษา	479	67.60
			- ภาวะผู้นำ	477	67.30
			- การสอน	392	55.30

จากตารางที่ 1 ความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโทสาขาพยาบาลศาสตร์ของพยาบาลวิชาชีพจำนวน 709 คน พบว่าทุกคนต้องการศึกษาต่อ

1. สาขาที่ต้องการศึกษาต่ออันดับแรก คือ สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ร้อยละ 25 รองลงมา คือ สาขาการบริหารการพยาบาล ร้อยละ 17.30

2. การจัดการเรียนการสอน พบว่า 1) แผนการศึกษา ส่วนใหญ่ต้องการเรียนแผน ก คือ มีการทำวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 61.6 2) เวลาที่จัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ต้องการให้จัดการ

เรียนการสอนวันเสาร์และอาทิตย์ในเวลาปกติ ร้อยละ 52.60 รองลงมา คือ วันจันทร์ถึงศุกร์ในเวลาราชการ ร้อยละ 36.40 3) ลักษณะการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ต้องการให้จัดการเรียนต่อเนื่องจนจบหลักสูตร ร้อยละ 72.50 4) ภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ต้องการให้ใช้ภาษาไทย ร้อยละ 64.90 รองลงมา คือ สองภาษา ไทย-อังกฤษ ร้อยละ 31.90 และ 5) วิธีการคัดเลือกเข้าศึกษา ส่วนใหญ่ต้องการให้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ ร้อยละ 52.8 รองลงมา คือ การสอบวัดความรู้ ร้อยละ 47.20

3. เหตุผลที่ต้องการศึกษา ส่วนใหญ่ ต้องการเพิ่มความรู้และประสบการณ์ ร้อยละ 85.50 รองลงมาคือ เพิ่มวุฒิการศึกษา ร้อยละ 54.70

4. แรงจูงใจต่อสถาบันที่เลือกศึกษาต่อ อันดับแรก คือ มีหลักสูตรเป็นที่นิยมและเป็นประโยชน์ต่องานปัจจุบันและอนาคต ร้อยละ 92.90 ลำดับที่สอง คือ สะดวกในการเดินทาง ร้อยละ 58.50 และลำดับที่สาม คือ เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงและคุณภาพ ร้อยละ 51.50

5. การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ส่วนใหญ่ต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดให้ทุนสนับสนุน ร้อยละ 50.80 รองลงมา คือ ไม่แน่ใจว่าหน่วยงานต้นสังกัดจะให้ทุนสนับสนุน ร้อยละ 46.70 และ 2) รูปแบบการลาศึกษา ส่วนใหญ่

ต้องการใช้วันลาและรับเงินเดือน ร้อยละ 79.30

6. ด้านสมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบการศึกษา อันดับแรก คือ การปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง ร้อยละ 79.40 ลำดับที่สอง คือ การวิจัยและนำผลวิจัยไปใช้ ร้อยละ 78.70 ลำดับที่สาม คือ การให้คำปรึกษา ร้อยละ 67.60 ลำดับที่สี่ คือ ภาวะผู้นำ ร้อยละ 67.30 และลำดับที่ห้า คือ การสอน ร้อยละ 55.30

ส่วนที่ 3 ความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาพยาบาลศาสตร์

ความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาพยาบาลศาสตร์ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาพยาบาลศาสตร์

ความต้องการการศึกษาต่อ หลักสูตรเฉพาะทาง	จำนวน	ร้อยละ	ความต้องการการศึกษาต่อ หลักสูตรเฉพาะทาง	จำนวน	ร้อยละ
1. สาขาที่ต้องการศึกษา			3. เหตุผลที่ต้องการอบรม		
- การพยาบาลเวชปฏิบัติ	223	31.50	- เพิ่มความรู้และประสบการณ์	573	80.80
- การพยาบาลผู้สูงอายุ	210	29.60	- เพิ่มความก้าวหน้าในวิชาชีพ/การงาน	447	63.00
- การพยาบาลวิกฤตและฉุกเฉิน	110	15.50	- เพิ่มวุฒิการศึกษา	434	60.80
- การสอน	89	12.60	- คัดเลือกเข้าอบรมโดยการสัมภาษณ์	374	52.70
- การพยาบาลแบบประคับประคอง	61	8.60	- คัดเลือกเข้าอบรมโดยสอวัดความรู้	335	47.20
- การพยาบาลสาธารณสุข	16	2.30	- เป็นความภูมิใจของตนเอง	290	40.90
2. การจัดการเรียนการสอน			- เพิ่มโอกาสที่จะได้รู้จักเพื่อนใหม่	200	28.20
2.1 ระยะเวลาในการอบรม			- เป็นความต้องการของหน่วยงาน	147	20.70
- 16-18 สัปดาห์	667	94.10	- เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ	116	16.30
- อื่นๆ (5-6 เดือน)	42	5.90	- เป็นความภูมิใจของครอบครัว	113	15.90

ความต้องการการศึกษาต่อ หลักสูตรเฉพาะทาง	จำนวน	ร้อยละ	ความต้องการการศึกษาต่อ หลักสูตรเฉพาะทาง	จำนวน	ร้อยละ
2.2 เวลาที่จัดการอบรม			4. การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด		
- วันจันทร์ถึงศุกร์ (เวลาราชการ)	388	54.70	- ให้ทุน	412	58.10
- วันเสาร์และอาทิตย์ (เวลาปกติ)	267	37.60	- ไม่แน่ใจ	284	40.10
- วันจันทร์ถึงศุกร์ (นอกเวลาราชการ)	54	7.70	- ไม่ให้ทุน	13	1.80
2.3 ลักษณะการจัดการอบรม			5. สมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบการอบรม		
- จัดการอบรมต่อเนื่องจนจบหลักสูตร	578	81.50	- การปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง	597	84.20
- จัดการอบรมแบบโมดูล	131	18.50	- การให้คำปรึกษา	491	69.20
2.4 ภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน			- การวิจัยและนำผลวิจัยไปใช้	427	60.20
- ภาษาไทย	419	59.10	- การสอน	412	58.10
- สองภาษา ไทย-อังกฤษ	264	37.10	- ภาวะผู้นำ	393	55.40
- ภาษาอังกฤษ	26	3.80			

จากตารางที่ 2 ความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาพยาบาลศาสตร์ของพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 709 คน พบว่า ทุกคนต้องการศึกษาต่อ

1. สาขาที่ต้องการศึกษา อันดับแรก คือ สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติ ร้อยละ 31.50 รองลงมา คือ สาขาการพยาบาลผู้สูงอายุ ร้อยละ 29.60

2. การจัดการเรียนการสอน พบว่า 1) ระยะเวลาในการอบรม ส่วนใหญ่ต้องการอบรม 16-18 สัปดาห์ ร้อยละ 94.10 2) เวลาที่จัดการอบรม ส่วนใหญ่ต้องการอบรมวันจันทร์ถึงศุกร์ในเวลาราชการ ร้อยละ 54.70 รองลงมา คือ วันเสาร์และอาทิตย์ในเวลาปกติ ร้อยละ 37.60 3) ลักษณะการจัดการอบรมส่วนใหญ่ต้องการให้จัดอบรมต่อเนื่องจนจบหลักสูตร ร้อยละ 81.50 และ 4) ภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน ส่วนใหญ่

ต้องการใช้ภาษาไทย ร้อยละ 59.10 รองลงมา คือ สองภาษา ไทย-อังกฤษ ร้อยละ 37.10

3. เหตุผลที่ต้องการอบรม อันดับแรก คือ เพื่อเพิ่มความรู้และประสบการณ์ ร้อยละ 80.8 ลำดับที่สอง คือ เพิ่มความก้าวหน้าในวิชาชีพ/การทำงาน ร้อยละ 63 และลำดับที่สาม คือ เพิ่มวุฒิการศึกษา ร้อยละ 60.80

4. การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด อันดับแรก คือ หน่วยงานต้นสังกัดให้ทุนสนับสนุน ร้อยละ 58.10 รองลงมา คือ ไม่แน่ใจว่าหน่วยงานต้นสังกัดจะให้ทุนสนับสนุน ร้อยละ 40.10

5. สมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบการอบรม อันดับแรก คือ การปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง ร้อยละ 84.20 ลำดับที่สอง คือ การให้คำปรึกษา ร้อยละ 69.20 ลำดับที่สาม คือ การวิจัยและนำผลวิจัยไปใช้ ร้อยละ 60.20 ลำดับที่สี่ คือ การสอน ร้อยละ 58.10 และลำดับที่ห้า คือ ภาวะผู้นำ ร้อยละ 55.40

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นน่าสนใจเกี่ยวกับความต้องการการศึกษาต่อทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร ที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. สาขาที่ต้องการศึกษา

พยาบาลวิชาชีพต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโทสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุมากที่สุด ส่วนความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง อันดับแรกคือ สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติ รองลงมาคือ สาขาการพยาบาลผู้สูงอายุ ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของประชากรวัยผู้ใหญ่ไปเป็นผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเต็มรูปแบบในปี พ.ศ. 2563 และการที่ผู้สูงอายุจะเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 26.30 ในปี พ.ศ. 2573 ทำให้ความต้องการบริการด้านสุขภาพของผู้ใช้บริการกลุ่มนี้เพิ่มสูงขึ้นเป็นเงาตามตัว (พันธ์ศักดิ์ พลสารรัมย์ ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ สิริฉันท สิริกุล เตชพาหพงษ์ และอรุณี หงส์ศิริวัฒน์, 2554; สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) จึงเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้พยาบาลวิชาชีพเลือกที่จะศึกษาต่อในสาขาที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุเป็นลำดับแรกๆ

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่ต้องการเรียนหลักสูตรปริญญาโทสาขาการพยาบาลแผน ก ที่มีการทำวิทยานิพนธ์ โดยให้จัดการเรียนต่อเนื่องจนจบหลักสูตร ในวันเสาร์และอาทิตย์ใน

เวลาปกติ และใช้ภาษาไทยในการเรียนการสอน ส่วนในหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่ต้องการอบรมเป็นเวลา 16-18 สัปดาห์ โดยให้จัดอบรมต่อเนื่องจนจบหลักสูตร วันจันทร์ถึงศุกร์ในเวลาราชการ และใช้ภาษาไทยในการอบรม ซึ่งการที่พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่ต้องการเรียนแผน ก นั้นสอดคล้องกับสมรรถนะที่พยาบาลวิชาชีพคาดหวังเมื่อจบปริญญาโทที่พบในผลการวิจัยครั้งนี้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒนา เศรษฐวัชรานิซ, ธารัตน์ ดวงแข, และกมลรัตน์ เทอร์เนอร์ (2554) ที่พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่สนใจศึกษาต่อปริญญาโทสาขาวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพจะสนใจเรียนแผน ก มากที่สุด เนื่องจากเล็งเห็นความจำเป็นของการนำสมรรถนะในการวิจัยไปใช้พัฒนาคุณภาพงานทางการพยาบาลเพราะพยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจะถูกคาดหวังให้เป็นผู้ดำเนินการพัฒนาการบริการและวิชาการของโรงพยาบาล ส่วนความต้องการให้จัดการเรียนการสอนต่อเนื่องจนจบทั้งสองหลักสูตรอาจเนื่องจากพยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 20-40 ปี และมีสถานภาพโสด นั้นอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นจึงมีความพร้อมในตนเองและสามารถบริหารจัดการเวลาได้ดีเพราะไม่มีภาระครอบครัว คล้ายกับที่ วิภาดา ศุภสุวรรณกุล (2552) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาต่อของพยาบาลวิชาชีพ คือ อายุ 21-40 ปี การบริหารจัดการเวลาได้และความพร้อมในตนเอง ส่วนการให้ใช้ภาษาไทยในการเรียนการสอน เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษา

ที่ใช้ในชีวิตประจำวันและภาษาราชการ จึงง่ายต่อการสื่อสารทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน เนื่องจากการศึกษาหลักสูตรปริญญาโทและหลักสูตรเฉพาะทางต้องศึกษาค้นคว้าข้อมูลเป็นจำนวนมาก การเข้าใจภาษาอย่างลึกซึ้งซึ่งช่วยให้สามารถสรุปวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการเรียนได้ดีโดยไม่เสียเวลามาก ส่วนความต้องการเรียนวันเสาร์และอาทิตย์ในเวลาปกติ อาจเนื่องจากการเรียนหลักสูตรปริญญาโทต้องใช้เวลานาน 2-4 ปี จึงจบหลักสูตร การลาศึกษาต่อในเวลาราชการอาจทำให้สูญเสียทั้งเวลาและรายได้ อาทิ การไม่ได้เลื่อนขึ้นเงินเดือน ซึ่งต่างจากหลักสูตรเฉพาะทางที่ใช้เวลาอบรมเพียงช่วงสั้นๆ ประมาณ 16-18 สัปดาห์ จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้พยาบาลวิชาชีพเลือกอบรมในวันจันทร์ถึงศุกร์ในเวลาราชการ

3. ด้านเหตุผลที่ต้องการศึกษาต่อ

เหตุผลที่ต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโทสาขาการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ สามอันดับแรก คือ เพิ่มความรู้และประสบการณ์ เพิ่มวุฒิการศึกษา และเลื่อนขึ้นเงินเดือนหรือตำแหน่ง ส่วนในหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง เหตุผลที่ต้องการอบรมสามอันดับแรก คือ เพิ่มความรู้และประสบการณ์ เพิ่มความก้าวหน้าในวิชาชีพหรือการทำงาน และเพิ่มวุฒิการศึกษา ซึ่งเหตุผลที่ต้องการศึกษาต่อนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของทัศนีย์ ชาตไทย (2555) ที่พบว่า แรงจูงใจและ

ความต้องการด้านส่วนตัวในการศึกษาต่ออันดับแรก คือ การได้รับวุฒิเพิ่มขึ้น รองลงมา คือ เพิ่มความรู้และประสบการณ์ ส่วนด้านแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพ คือ ความมั่นคง ความก้าวหน้าในวิชาชีพและการได้รับเกียรติยกย่องในสังคม ซึ่งคล้ายกับที่ปริญญา ลีฮ่วน (2554) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาต่อระดับปริญญาโท สามอันดับแรก คือ เพื่อความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานในอนาคต เพื่อผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นในอนาคต และเพื่อเพิ่มความรู้อย่างต่อเนื่องในการเพิ่มเติมความรู้และประสบการณ์นับเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับพยาบาลวิชาชีพ เนื่องจากผู้ใช้บริการในปัจจุบันมีปัญหาสุขภาพที่ซับซ้อนมากขึ้นและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (Thomas, McIntosh, & Mensik, 2016) การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะช่วยให้พยาบาลก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของความรู้และเทคโนโลยีทางสุขภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาและผ่านพ้นอุปสรรค สามารถให้การดูแลผู้ป่วยได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ (Gerard, Kazer, Babington, & Quell, 2014; Ni et al., 2014; Duhamel, 2016) ในแง่ของความก้าวหน้าในวิชาชีพหรือการทำงาน นั้นคล้ายกับเหตุผลในการศึกษาต่อของพยาบาลวิชาชีพในประเทศจอร์แดนที่ Zahran (2013) พบว่า การพัฒนาตนเอง ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลและทักษะทางคลินิกเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้ศึกษาต่อระดับปริญญาโท

4. ด้านแรงจูงใจต่อสถาบันที่เลือกศึกษาต่อ

แรงจูงใจของพยาบาลวิชาชีพ ในการเลือกสถาบันเพื่อศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโท สาขาการพยาบาล สามอันดับแรก คือ หลักสูตรเป็นที่นิยมและเป็นประโยชน์ต่องานปัจจุบันหรืออนาคต สะดวกในการเดินทาง และเป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงและคุณภาพ ซึ่งผลวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ทศนีย์ ขาดิไทย (2555) ที่พบว่า อันดับแรก คือ ชื่อเสียงและคุณภาพของอาจารย์ผู้สอน รองลงมาคือหลักสูตรเป็นประโยชน์ต่องานอนาคต ส่วนการเลือกความสะดวกในการเดินทางเป็นแรงจูงใจอันดับที่สองในผลการวิจัยครั้งนี้เนื่องจากสภาพการจราจรที่ติดขัดอย่างมากในกรุงเทพมหานคร ส่งผลกระทบเชิงลบทั้งทางตรงและทางอ้อม อาทิ ล้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาก มลพิษทางอากาศทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย และเครียดสะสม สอดคล้องกับการศึกษาของ ธัญชนก เทศนา และนลินี ทองประเสริฐ (2555) ที่พบว่า การเดินทางสะดวกหรือการไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมากเป็นความต้องการหนึ่งของผู้เข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา เหล่านี้ล้วนมีผลในการเลือกสถาบันการศึกษา อาจเป็นเหตุให้มีความมีชื่อเสียงและคุณภาพของสถาบันกลายเป็นแรงจูงใจอันดับที่สามในผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งต่างจากผลการศึกษาความต้องการในการเข้าศึกษาต่อในระดับดุขภูิบัณฑิตของ ธัญชนก เทศนา และนลินี ทองประเสริฐ (2555) ที่พบว่า ความมีชื่อเสียงหรือการที่สถาบันเป็น

ที่ยอมรับ เป็นเหตุจูงใจอันดับแรกในการเลือกสถาบันเพื่อศึกษาต่อ

5. ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด

พยาบาลวิชาชีพต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดสนับสนุนการศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาการพยาบาล โดยให้ทุนสนับสนุน ร้อยละ 50.80 และให้ลาศึกษาโดยใช้วันลาและรับเงินเดือน ร้อยละ 79.30 ส่วนในหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางให้ทุนสนับสนุนร้อยละ 58.10 ซึ่งการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดที่พบในการวิจัยนี้ยังจัดว่าเป็นการสนับสนุนที่น้อย ประเด็นนี้ วิภาดา ศุภสุวรรณกุล (2552) พบว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคมากที่สุดในการศึกษาต่อของพยาบาลวิชาชีพ คือ ค่าใช้จ่ายในการศึกษารองลงมา คือ การจำกัดจำนวนคนลาศึกษาต่อ ซึ่งในด้านค่าใช้จ่ายหน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายเพิ่มทุนสนับสนุนในการศึกษาต่อ หรือจัดหาเงินกู้ดอกเบี่ยต่ำในการศึกษาต่อให้แก่พยาบาลวิชาชีพ ส่วนในด้านการจำกัดจำนวนคนลา หน่วยงานต้นสังกัดควรอำนวยความสะดวกในการจัดตารางปฏิบัติงานที่ส่งเสริมให้สามารถบริหารจัดการเวลาในการศึกษาต่อได้ง่ายขึ้น

6. ด้านสมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบการศึกษา

สมรรถนะที่พยาบาลวิชาชีพคาดหวังเมื่อจบปริญญาโทสาขาการพยาบาล สามอันดับแรก คือ การปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง การวิจัยและนำผลวิจัยไปใช้ และการให้คำปรึกษา ส่วน

สมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สามอันดับแรก คือ การปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง การให้คำปรึกษา และการวิจัย และนำผลวิจัยไปใช้ ซึ่งสมรรถนะที่พยาบาลวิชาชีพคาดหวังเมื่อจบหลักสูตรปริญญาโท สาขาการพยาบาล สอดคล้องกับคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560 ที่กำหนดไว้ในคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ส่วนสมรรถนะที่พยาบาลวิชาชีพคาดหวังเมื่อจบหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สอดคล้องกับคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในประกาศสภาการพยาบาล เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2552 คู่มือการจัดทำหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง (สภาการพยาบาล พ.ศ. 2552) ที่กำหนดไว้ในคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้นเช่นกัน

สรุป

พยาบาลวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร ต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโทสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุมากที่สุด ส่วนหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาที่ต้องการศึกษาต่อมากที่สุด คือ การพยาบาลเวชปฏิบัติ รongลงมา คือ การพยาบาลผู้สูงอายุ ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางให้คณะผู้วิจัยจัดทำหลักสูตรใหม่ 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ และ

หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติ ผู้สูงอายุ ปัจจุบัน อัตราส่วนพยาบาลที่จบปริญญาโททางการพยาบาลต่อพยาบาลวิชาชีพทั้งหมด เท่ากับ 1 : 17.09 (สำนักการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2558) ซึ่งยังเป็นอัตราส่วนที่น้อย เพราะมีสถาบันที่เปิดหลักสูตรปริญญาโทสาขาพยาบาลศาสตร์เพียง 17 แห่ง เมื่อจัดทำหลักสูตรเสร็จคณะฯ จะเป็นเป็นสถาบันที่ 18 ที่เปิดสาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุในระดับปริญญาโท และเป็นแห่งที่ 2 ที่เปิดหลักสูตรเฉพาะทางสาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติผู้สูงอายุ ในประเทศไทย (สภาการพยาบาล, 2557; สภาการพยาบาล, 2560)

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1. นำผลการวิจัยไปใช้วางแผนจัดทำหลักสูตรใหม่ คือ หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ และหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติ ผู้สูงอายุ ซึ่งคาดว่าจะเปิดดำเนินการในปี พ.ศ. 2562
2. ผู้บริหารได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการศึกษาต่อของพยาบาลวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาแผนระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2560 - 2569) ทั้งของคณะฯ และมหาวิทยาลัยฯ ในด้านการศึกษา
3. นำไปประยุกต์ใช้ในการวิจัย การบริการวิชาการและการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร และปัจจัยเอื้อในการจัดการศึกษาระดับปริญญาโทและการพยาบาลเฉพาะทางสาขาพยาบาลศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560*. สืบค้นจาก <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/news6.php>
- แคลเลียา เซยนาค. (2552). *การศึกษาโครงสร้างพฤติกรรม และผลการดำเนินงานธุรกิจโรงพยาบาล เอกชน กรณีศึกษา: โรงพยาบาลเอกชน ขนาดใหญ่พิเศษที่จำแนก โดยใช้เกณฑ์การแบ่งตามขนาดและจำนวนเตียง. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- ชญาลักษณ์ สิริภักดีกาญจน์ และเบญจมาศ บุญรับพ่ายพ. (2557). การพัฒนาบัณฑิตวิชาชีพทางการพยาบาล. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 15(3), 75-80.
- ทัศนีย์ ขาดีไทย. (2555). *แรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. รายงานการวิจัยสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.*
- ธัญชนก เทศนา และนลินี ทองประเสริฐ. (2555). ความต้องการในการเข้าศึกษาต่อระดับดุษฎีบัณฑิต ด้านบริหารธุรกิจของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารศรีวันลัทธิวิจัย*, 2(4), 39-48.
- ปริญญา ถีฮ้วน. (2554). *อุปสงค์ต่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. รายงานการศึกษากระบวนการวิชาการวิจัยปัญหาเศรษฐกิจปัจจุบัน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- พัฒนา เศรษฐวัชรานิช ธารารัตน์ ดวงแข และกมลรัตน์ เทอร์เนอร์. (2554). ความต้องการการศึกษาต่อเนื่องของพยาบาลวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ*, 5(1), 25-31.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ สิริฉันท สกฤษฎ์ เทชพาหพงษ์ และอรุณี หงส์ศิริวัฒน์. (2554). การศึกษาความเป็นไปได้และแนวทางการจัดการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ของสถาบันพระบรมราชชนก. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 21(2), 4-17.
- ฝ่ายบริการทางการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์. (2561). *จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 – 2559. เอกสารข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช.*

- วิภาดา ศุภสุวรรณกุล. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรหลังปริญญาของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลลำปาง. *ลำปางเวชสาร*, 30(2), 67-74.
- สภาการพยาบาล. (2552). *คู่มือการจัดทำหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง*. สืบค้นจาก http://www.tnc.or.th/files/2010/12/page-430/_16037.pdf
- สภาการพยาบาล. (2557). *รายชื่อหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางที่สภาการพยาบาลรับรอง*. สืบค้นจาก <http://www.ccne.or.th/subject.php>
- สภาการพยาบาล. (2560). *รายชื่อหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต รับรองตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาการพยาบาล จำนวน 89 หลักสูตร*. สืบค้นจาก http://www.tnc.or.th/files/2009/12/page-38/2_2_14329.pdf
- สำนักงานพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2558). *รายงานข้อมูลสำคัญด้านการพยาบาล ปี 2557 จากระบบข้อมูลสำคัญด้านการพยาบาล สำนักงานพยาบาล*. สืบค้นจาก http://www.nursing.go.th/Report/2015-02-06/report_datanurse57.pdf
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. (2557). *รายงานข้อมูลทรัพยากรสาธารณสุขปี 2556. กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.*
- สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *เทคนิคการสุ่มตัวอย่างและการประมาณค่า*. สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/Toneminute/files/55/A3-16.pdf>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). *รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทยปี 2557. กลุ่มสถิติประชากร สำนักสถิติสังคม กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นอล พับลิเคชั่น.*
- Banner, P. (1982). From novice to expert. *The American Journal of nursing*, 82(3), 422-407.
- Cochran, W.C. (1963). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley and Sons.
- Duhamel, K. V. (2016). Bringing us back to our creative senses: Fostering creativity in graduate-level nursing education: A literary review. *Nurse Education Today*, 45(Supplement C), 51-54.

- Gerard, S. O., Kazer, M. W., Babington, L., & Quell. T. T. (2014). Past, Present, and Future trends of master's education in nursing. *Journal of professional nursing*, 30(4), 326-332.
- Hager, M.A., Wilson, S., Pollak, T.H., & Rooney, P.M. (2003). Response Rates for Mail Surveys of Nonprofit Organizations: A Review and Empirical Test. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 32(2), 252-267.
- Kunaviktikul, W. (2006). Nursing and nursing education in Thailand: The past, the present, and the future. *Nursing and Health Sciences*, 8, 199-200.
- Liu, Y., Rodcumdee, B., Jiang, P., & Sha, L. Y. (2015). Nursing education in the United States, Thailand, and China: Literature review. *Journal of Nursing Education and Practice*, 5(7), 100-108.
- Ni, C., Hua, Y., Shao, P., Wallen, G. R., Xu, S., & Li, L. (2014). Continuing education among Chinese nurses: A general hospital-based study. *Nurse Educ Today*, 34(4), 592-597.
- Thomas, C. M., McIntosh, C. E., & Mensik, J. S. (2016). Strategies for pursuing a master's degree. *Dimensions of critical care nursing*, 35(3), 147-153.
- Zahran, Z. (2013). Master's level education in Jordan: A qualitative study of key motivational factors and perceived impact on practice. *Nurse education today*, 33, 1051-1056.